

Perseïden 1996: gegokt en verloren...

Casper ter Kuile¹

1. Akker 145, 3732 XD De Bilt

Inleiding

Zoals elk jaar vormen de Perseïden weer het jaarlijkse hoogtepunt voor de meteorwaarnemer.

Dit jaar echter hebben de Perseïden nog een extra streepje voor op hun collega-zwermen in andere jaargetijden. Er bestaat namelijk nog steeds kans op een uitbarsting. Dit jaar is voor west-Europese waarnemers uitermate gunstig: 00:30 UT. Prime-time dus. Dat betekent dat we deze kans niet voorbij mogen laten gaan. Normaliter bivakkeert het Delphinus-team bestaande uit de "vaste" waarnemers Marco Langbroek, Koen Miskotte, Robert Haas en ikzelf te Biddinghuizen op het land van boer Appel. Dit keer zal ook Carl Johannink van de Werkgroep voor Sterrenkunde ons met zijn aanwezigheid verblijden. Met zo'n team zal elke rechtgeaarde meteorenzwerm het onderspit moeten delven. Maar niet alleen meteorenzwermen leggen het tegen zo'n zwaarwichtig team af... Ook ons eventueel niet gunstig gezinde weergoden krijgen het moeilijk als zij te maken krijgen met het Delphinus-team. Een en ander houdt in dat wij ons terdege prepareren voor een mogelijke crash-actie in geval de lokatie Biddinghuizen niet garant mocht staan voor een perfect heldere nacht 11/12 augustus.

De Toyota Hi-ace, de Honda aggregate, De GPS-ontvanger, de GSM-telefoon, volautomatisch werkende camerabatterijen, een fraaie beeldversteker en natuurlijk, last "but not least", een 5-tal op en top gemotiveerde meteorwaarnemers van het Delphinus/WVS-team. Dat kan dus niet kapot... Termen uit vroegere tijden komen op: fotografeert u een meteor? Post Delphinus legt het simultaan exemplaar eraast...

Weergoden contra meteorwaarnemers.

Het weekend van 3/4 augustus en de paar dagen erna geven schitterend heldere en doorzichtige nachten. Het team Pisces Oriëntalis harkt als nooit tevoren. Helaas komt dit weertype eigenlijk een week te vroeg want de andere posten zijn dan nog niet in de lucht. Onze weerprofeten te De Bilt en Wageningen geven een lichte inzinking aan waarna het weer zich in het weekend van de 10/11 augustus zich weer zou gaan herstellen... Naarmate de week vordert wordt de vrees groter dat de weergoden iets anders met ons voor hebben. Zij bereiden een depressie gaar waarvan wij west-Europeanen dan nog geen notie hebben... Natuurlijk volgen wij de ontwikkelingen vanuit het "crisiscentrum" te De Bilt op de voet via de moderne technieken van het internet. De weergaloos fraaie NOAA-opnamen zijn daarbij veruit favoriet. Maar ook de weerkaartjes van Meteococonsult die nu op de fax binnenrollen mogen zich verheugen in een ongekende populariteit. Elke dag draai ik de nieuwe prognoses uit en vergelijk die met de prognoses van de dag tevoren. Helaas: donkere wolken pakken zich samen. Het beeld wordt steeds somberder. Het begint langzaam aan duidelijk te worden: Nederland biedt geen solide kans op een heldere nacht. De weergoden zijn in hun element en vrouwen er lustig op los. Er wordt een monsterdepressie voor Europa klaargestoomd die z'n weerga niet kent. De contouren tekenen zich vrijdag 9 augustus maar al te duidelijk af. Een monstrueus front van Schotland tot over de golf van Biskaje bereid zich voor om West-Europa te veroveren. Probleem is eigenlijk dat alles te snel dan wel te langzaam dreigt te verlopen. Te snel betekent dat de

heldere lucht boven Scandinavië, Denemarken, Polen maar ook boven het Oosten van Duitsland wordt verdreven. Te langzaam betekent dat we niet snel genoeg in de arctische luchtmassa achter de depressie terecht komen. Zo komen we in de situatie terecht dat er feitelijk een drietal lokaties zijn waar we zeker zijn van een heldere nacht: Scandinavië, Polen en Spanje. Scandinavië valt al snel af omdat de nachten daar te kort zijn en omdat het er in deze tijd van het jaar nooit donker wordt. Spanje valt af omdat de afstand voor onze collega's te groot is. Een aantal minder zekere lokaties die de revue passeren zijn: Bordeaux, Normandië-Bretagne, Zuid-West Engeland, Noord-Oost Duitsland en Denemarken. Zaterdag is de laatste warme dag die afgesloten zal worden met het eerste grote front van de megadepressie. Omdat zaterdagavond nog steeds niet duidelijk is welke lokatie binnen circa 750 kilometer de meest kansen op helder weer geeft stellen we de "go/no go" beslissing tot het laatste moment uit. Dat is dus zondagochtend... Er wordt vooral door Marco in ruime mate van de e-mail faciliteiten van Akker 145 te De Bilt gebruik gemaakt zodat een klein beetje meteorwaarnemer met een internet-aansluiting op deze aardkloot goed doordrongen is van het feit dat er zoiets als een club uitermate fanatieke meteorwaarnemers bestaat luisterend naar de naam Delphinus... Ook de telefoon is een veel gebruikt communicatiemiddel om overleg te voeren de overige teamleden en met een mogelijk mee-crashende post in het oosten des lands die eigenlijk liever op Safari wensen te gaan... Tussen de communicatieve bedrijven door wordt er te De Bilt ook nog een belangwekkend wetenschappelijk experiment uitgevoerd: we onderzoeken de nauwkeurigheid van een tweetal GPS-ontvangers.

De eerste crash is een feit...

Zondagochtend 11 augustus. Marco en ik staan vroeg op want als we naar verweggistan willen moeten we zo snel mogelijk inpakken en wegwezen. Maar waar gaat de reis naar toe? Ik gooi alle informatiekanalen wijd open: KNMI-teletekst pagina's 701 t/m 706 en RTL/MC pagina's 191 t/m 195 afscannen. Daarna de laatste NOAA opname van 07:19 binnenhalen vanuit Dundee. Het is die opname, samen met de NOAA-opname van 24 uur eerder, die de basis vormen voor het besluit te crashen naar NO-Duitsland. Het front blijkt in 24 uur tijd niet of nauwelijks te zijn opgeschoven in NO-richting! Sterker nog: circa 200 kilometer ten NO van de Groningse grens begint al het heldere gebied. En vanaf die scherpe grenslijn is de lucht onbewolkt tot in het noordelijkste puntje van Scandinavië en tot ver in Rusland! Ik bel ook nog naar buurman meteoroloog Jacob Kuiper maar die heeft op dat moment niet voldoende informatie om onze beslissing te kunnen beoordelen. Jacob gaat om 12 uur naar het KNMI maar dat zal voor ons te laat zijn. Wij hopen dan reeds bijna in Gronau te zijn. Nu als eerste Robert inlichten dat wij gaan crashen. Als de planning goed loopt is de wagen volledig geladen zodra Robert in De Bilt arriveert. Wij kunnen dan gelijk door naar Ermelo alwaar we Koen met materiaal inladen. De volgende twee telefoontjes gaan naar Koen en Carl die verwittigd worden over de nu aanstaande actie. Dan telefoon naar Varsseveld waar men, tegen onze verwachting in, bereid is met ons mee te crashen! Dat betekent ongetwijfeld een enorme chaos aan die kant want er moet nogal wat voor gebeuren alvorens de karavaan in beweging gezet kan worden zoals een extra chauffeur. Voor Marco en mij is het nu snel inpakken geblazen. Rond 10:45 staat alles klaar en kunnen we vertrekken. Precies op het juiste moment komt Robert in zijn bolide aanrijden en we pakken snel Roberts spullen over in de bus. 10 minuutjes later zijn we op pad

naar Koen in Ermelo waar we even na 11:30 aankomen. Even voor 12 uur vertrekt het Delphinus-team naar Gronau.

Even buiten Ermelo blijkt de bus het te warm te krijgen. Er blijkt geen koelvloeistof in te zitten met als gevolg een kokende motor. We gaan naar de dichtstbijzijnde recreatiepark alwaar de bus door de beheerder voorzien wordt van water. Om 13:30 uur kunnen we gelukkig aan de anderen melden dat de actie met een vertraging van één uur alsnog gewoon doorgaat. Na een verder voorspoedige rit belanden we om 15:00 uur aan de Schiefestrasse te Gronau. Na wat lekkere hapjes en enkele bakken koffie gaat de reis voor het nu volledige team pas echt van start!

Zoeven over de duitse autobahnen.

Nog in Gronau is de tweede "vliegende" GPS crash een feit. Het is mooi weer dus het zijraampje staat geheel open. Chauffeur Robert geeft als goed coureur zijnde direct stevig gas hetgeen in een scherpe bocht de DMS-GPS met een fraaie boog vanaf het dashboardkastje via het openstaande zijraam op het Duitse asfalt doet belanden. Wonder boven wonder heeft het apparaat het nagenoeg zonder schrammetje overleefd. Na deze hectische start bij huize Johannink keert de rust terug als wij even later met een hazen-tempo over de fraaie Duitse autobahn richting Hannover zoeven. Onze geachte "soortgenootjes" van post Pisces Oriëntalis zijn ons natuurlijk ver vooruit. Want door alle toestanden hebben we nu wel een forse vertraging opgelopen. We berekenen dat het nog wel minimaal twee uur zal duren alvorens we de club hebben ingehaald. Want dat we ze inhalen staat wel vast. Het tempo van het Varsseveld-team ligt naar onze ruwe inschatting circa een factor twee lager dan het Hazen-tempo van post Delphinus. Tot onze verbazing blijken wij het roemruchte Safari-team reeds na één uur in te halen hetgeen natuurlijk leidt tot de nodige hilariteit. Vrijwel

direct wordt er verwoed met de beide GSM's heen en weer gebeld... Het zijn, evenals de GPS-en, niet alleen handige en noodzakelijke stukjes moderne techniek, het is ook heel leerzaam om met deze apparaatjes de nodige ervaring op te doen... Helaas volgt onverbiddeijk de harde afrekening middels de gepeperde rekening van Libertel.

Een grens te ver??

Bij Carl konden wij ons nog een laatste beeld vormen van de actuele weersituatie. Dat is nu onderweg zonder internet-verbinding en dus zonder actuele NOAA- en Meteosat-opnamen heel wat problematischer. Wel begint het weder langzaam te verslechteren hetgeen erop duidt dat we de scheidingslijn tussen monsterdepressie en het grote hogedrukgebied gaan naderen. Ergens voor Hannover hebben we een korte pitstop waar we de "crashende" Safari-gangers in levende lijve kunnen aanschouwen. Men is daar in voor een uitgebreide culinaire uitspatting zoals het goede Safari-reizigers betaamt. Dat strookt dus niet met de wens van het crash-team Delphinus dat liefst zo snel mogelijk door wil om het front achter zich te laten. We liggen tenslotte achter op schema! Zo geschiedt. Gelukkig blijkt ook team Varsseveld bevangen door de Perseiden-uitbarstingskoorts en men is weer snel op weg. Via de GSM vernemen we dat de Varsseveld-colonne ongeveer 50 kilometer achter ons blijft hangen en dat verschil wordt merkwaardig genoeg niet groter. Waarschijnlijk is chauffeur Guus hier debet aan.

Intussen begint het later en later te worden en bevinden we ons op de oude ex-DDR snelweg tussen Hannover en Berlijn. Dit deel is van aanzienlijk mindere kwaliteit als het stuk ten westen van Hannover en men is dan ook zwaar aan het renoveren. Desondanks kunnen we het tempo redelijk hoog houden.

De inzittenden van het leidende DMS-team Delphinus beginnen zich inmiddels toch serieus zorgen te maken over de weersituatie. De achterkant

van het front wil maar niet in zicht komen... Dat zou volgens de inschatting van vanochtend toch ergens in de omgeving van Berlijn moeten liggen. Het team achter ons krijgt inmiddels ook de zenuwen en vraagt hoe ver en lang deze "wilde" rit naar betere oorden nog moet duren? Tja, niemand die het weet behalve onze overbekende hoofdmeteoroloog in De Bilt Jacob Kuiper. Die beweert met een grote mate van stelligheid via de GSM dat we absoluut Polen in moeten. In Oost-Duitsland zouden we geen enkele kans maken... Dat betekent dus dat het front na vanochtend een forse opmars in oostelijke richting gemaakt moet hebben! Inmiddels zijn we op de westelijke rondweg rond Berlijn aangeland. De GSM gaat weer eens af: team Varsseveld geeft de strijd op! Men ziet het niet meer zitten en keert terug om een camping langs de snelweg te zoeken voor de overnachting.

Geen uitbarsting? Dan een terrasje pakken in Berlijn!

Inmiddels is het geheel donker geworden en zitten wij nu zonder simultaanpost op de noordelijke rondweg rond Berlijn. De sfeer in de bus heeft een forse duik naar beneden gemaakt nu een simultaan-actie niet meer tot de mogelijkheden behoort. Sterker nog: willen we Polen in dan is alle aan boord zijnde techniek een probleem. Daarmee Polen inrijden is riskant. Erin krijg je het wel maar ook eruit??? Kortom: dat risico willen we niet nemen. De apparatuur moet dus ergens gedumpt worden. Ik kijk op de kaart maar boven Berlijn bevindt zich een soort niemandsland waar geen grote plaatsen met dito hotels meer zijn te vinden. Even boven Berlijn duiken we een plaatsje naast de snelweg in om een hotel op te zoeken om apparatuur en een fotograaf achter te laten. Koen, Marco, Carl en Robert kunnen dan de grens over en hopen dan alsnog in helder weer terecht te komen. Maar wie blijft er dan bij de apparatuur? Logischerwijze ben ik dat maar dat heeft weer als groot nadeel dat de bus

zonder de huurder daarvan verder rijdt met alle mogelijke risico's van dien. Een dilemma waar we niet uitkomen. Het is jammer dat de Polen nog geen lid zijn van de EU want dan waren we gewoon doorgezoeft. Nu moeten we uiteindelijk besluiten de actie af te blazen. Het is pijnlijk maar het is niet anders. Vaak win je met een goed gecalculerde gok, ditmaal verliest een klein en dapper crash-team van een groot en machtig weersysteem waar we ditmaal onze meerdere in moeten erkennen. Geen uitbarsting dus voor het roemruchte crash-team Delphinus. Het is al laat en de dichtstbijzijnde hotels en westerse luxe vind je in Berlijn. Aldaar gidst Carl ons precies naar de juiste gelegenheid toe. We laten de GSM bewust op de hotelkamer achter (...) en verpozen nog een uurtje op een terras vlakbij de Kurfurstendamm en de Gedachtniskirche. Grappig genoeg is de sfeer op dat moment niet eens depressief: wel vermoeid maar niet terneergeslagen. We zullen u de gebeurtenissen op de terugreis besparen en alle andere wetenswaardigheden leest u elders van onze collega's in ditzelfde nummer van Radiant.
